REPUBLIKA SLOVENIJA
SI-PASS

Podpisnik: Damijan Peternelj
Izdajatelj: SI-PASS-CA
Št. potrdila: bf7862db0000000057591815
Potrdilo veljavno od: 04.06.2026 do 04.06.2031
Čas podpisa: 18:03 02.10.2026

Vlagatelj:

Damijan PETERNELJ

Trg prekomorskih brigad 8

5282 CERKNO

PROTESTNI UGOVOR

ZOPER USTAVNO ZAHTEVO GLEDE ŠOLSKE PREHRANE

Datum: 2.10.2026

Zadeva:

Groba diskriminacija veganske in presne prehrane v zahtevi za oceno ustavnosti

V zvezi z že začetim postopkom pred Ustavnim sodiščem

Ta vloga ni pobuda za začetek novega postopka za oceno ustavnosti in ne zahteva odločanja o novem predpisu.

Gre za **protestno vlogo v zvezi z že začetim postopkom**, v kateri opozarjam na bistveno in nedopustno vsebinsko pomanjkljivost zahteve **Zagovornika načela enakosti**.

Namen te vloge je opozoriti Ustavno sodišče, da zahteva, katere namen je odpravljanje diskriminacije pri prehrani zaradi vere oziroma drugega svetovnonazorskega prepričanja, po svoji vsebini **ne zagotavlja enakega varstva veganskemu in presnemu prehranskemu režimu**, temveč kot dejansko rešitev dopušča oziroma zagovarja ureditev, ki je združljiva z vegetarijansko prehrano z mlekom in jajci.

Takšna vsebina je po mojem prepričanju v neposrednem nasprotju z namenom varstva človekovih pravic in pomeni nevarnost, da bi se z odpravljanjem ene oblike diskriminacije hkrati vzpostavila druga diskriminacija.

Zato prosim, da se ta vloga vloži v spis oziroma upošteva pri obravnavi že začetega postopka.

Spoštovani,

temu, da je Zagovornik načela enakosti v zahtevi za oceno ustavnosti ureditev šolske prehrane predstavil kot problem diskriminacije zaradi vere oziroma drugega svetovnonazorskega prepričanja, s protestnim ugovorom **odločno nasprotujem**, ker je sama vsebina zahteve pri tem bistveno diskriminatorna do drugih oblik prehrane, kot primer veganstva in presnojedstva, ki izključujejo živila živalskega izvora.

Zagovornik je aprila 2026 sam izrecno navedel **veganstvo** kot primer prepričanja, ki ga je treba pri prehrani obravnavati enako kot zdravstvene razloge:

https://zagovornik.si/izdelki/priporocilo-zagovornika-nacela-enakosti-glede-prehrane-v-vzgoji-in-izobrazevanju-ob-upostevanju-vere-ali-prepricanj-otrok-in-mladih-2/

V julijski zahtevi za ustavno presojo pa je veganizem kot tak izginil.

V celotni 47-stranski zahtevi ni izraza **vegan, veganski, vegetarijanski ali presni**, z izjemo ene omembe ’vegetarijanske prehrane’ v sodni praksi ESČP:

https://zagovornik.si/wp-content/uploads/2026/07/Zahteva-za-oceno-ustavnosti.pdf

Izraz vegetarijanski je v ustavni zahtevi zamenjan z ’brezmesni’, ter je zamenjava zavajajoče obrazložena kot ’mlečni ali rastlinski’, kar pa izrecno ne zagovarja in ne more zagotavljati pravic do izključno rastlinskega obroka.

Nadalje v ustavni zahtevi, izraz ’veganski’ (iskalni koren ’vegan’) sploh ni zamenjan z nobenim drugim izrazom. Izraz rastlinski pa je uporabljen le v kombinaciji z mlečnim: ’melčni ali rastlinski’. Kjer specifično gre za menjavo mesa s kravjim mlekom, ter je rastlinska zamenjava (’ali rastlinski’), navedena kot možnost po izbiri izvajalca, ter ne kot možnost in pravica po izbiri uporabnika.

To ni nepomembna terminološka podrobnost.

Gre za **bistveno vsebinsko pomanjkljivost zahteve**, saj vegetarijanska in veganska prehrana nista ista prehranska režima.

Vegetarijanski obrok lahko vsebuje mleko, mlečne izdelke in jajca. Veganski obrok jih ne vsebuje.

Zato zahteva, ki govori o prilagoditvi prehrane zaradi prepričanja, vendar ne zagotavlja oziroma niti jasno ne zahteva možnosti prehrane brez vseh sestavin živalskega izvora, **ne zagotavlja dejanske enakosti za vegane**.

Še posebej nedopustno je, da se kot podlaga za takšno izključitev uporablja stališče, da naj bi bila za otroke primerna mešana ali vegetarijanska prehrana z mlečnimi izdelki in jajci. Prav to je Zagovornik navedel v svoji avgustovski oceni (2026), ko je ugotovil, da otrokom zaradi etičnega veganstva ni treba zagotavljati veganskih obrokov, saj da so etični vegani lahko obravnavani kot ’**dopustna izjema od prepovedi diskriminacije**’:

https://zagovornik.si/zagovornik-miha-lobnik-je-ocenil-da-smernice-za-prehrano-v-vrtcih-in-solah-niso-diskriminatorne-do-eticnih-veganov

Z drugimi besedami, v primeru etičnih veganov je po mnenju zagovornika enakosti diskriminacija dopustna, z navedbo, da o tej pravici odloča pediatrični kolegij.

Toda **mnenje pediatričnega kolegija oziroma drugega strokovnega organa samo po sebi ni dokaz, da strokovno načrtovana veganska prehrana otroka ni ustrezna.**

Še manj je takšno mnenje dokaz, da je **popolna izključitev veganske prehrane iz sistema šolske prehrane nujna in sorazmerna**.

Če se država sklicuje na zdravstveno ustreznost prehrane, mora dokazati prav tisto, kar želi z omejitvijo doseči. Dokazati mora torej, da je strokovno načrtovan veganski obrok za otroke neustrezen oziroma da ga ni mogoče ustrezno zagotoviti. Splošno sklicevanje na strokovno mnenje, ki daje prednost mešani oziroma vegetarijanski prehrani, tega ne dokazuje.

Še bolj očitna je težava pri **presni prehrani**, ki v ustavni zahtevi prav tako ni nikjer obravnavana.

Primer 1: Ustavni vlogi in oceni diskriminacije ni priložena strokovna utemeljitev, zakaj bi vitamin B12, predstavjal razlog za diskriminacijo. Vitamin B12 je sorazmeren problemu dodajanja joda morski soli, ter v realnosti predstavlja edino pomanjkljivost v vsebnosti veganske in presne prehrane v primerjavi s prehrano živalskega izvora.

Primer 2: Ustavni vlogi in oceni diskriminacije ni priložena strokovna utemeljitev, zakaj presni ratlinski kalčki semen ali oreščkov, ter po potrebi z dodajanjem drugih rastlinskih sestavin, nikakor ne morejo nadomestiti virov živalskega izvora. Pri čemer je odsotnost priloženih mednarodno priznanih strokovnih mnenj ponovno razlog za diskriminacijo, v tem primeru presnojedov.

Primer 3: Ustavni vlogi in oceni diskriminacije ni priložen dokazni izračun, kako na finančno vzdržnost zagotavljanja prehrane, vpliva strošek zdravil in zdravstvenih storitev po posameznih skupinah: vsejedi, vegetarijanci, vegani, presnojedi in drugi.

Primer 4: Ustavni vlogi in oceni diskriminacije ni priložen izračun, kako državne subvencije namenjene živinoreji, vplivajo na finančno vzdržnost zagotavljanja rastlinskih obrokov.

Primer 5: Ustavni vlogi in oceni diskriminacije ni priložena raziskava, kako mešanje kuhane in presne prehrane v enem obroku, povzroča slabokrvnost, katero se še danes (tudi v šolah), namerno nadomešča s prekomernimi količinami prehrane živalskega izvora, namesto s poučenim razvrščanjem presne pred kuhano.

Primer 6: Ustavni vlogi in oceni diskriminacije ni priložena dokazna raziskava, da je presni obrok manj zdrav in manj vitalnejši od kuhanega, medtem, ko je presni obrok diskriminiran.

Primeri kažejo na izjemno grobe pomanjkljivosti v predlagani ustavni zahtevi, ter splošno v zagotavljanju prehrane v vseh javnih ustanovah.

Če je izhodišče ustavne zahteve res varstvo človekove svobode vere oziroma drugega

svetovnonazorskega prepričanja, potem ni dopustno, da se kot dejanska rešitev ponuja zgolj prehrana, ki je združljiva z uživanjem mleka in jajc.
To pomeni, da je zahteva po svoji dejanski vsebini **selektivna**:

- zagovarja možnost prilagoditve prehrane zaradi vere oziroma prepričanja;
- vendar ne opredeli jasno pravice do veganske prehrane;
- ne opredeli pravice do prehrane brez vseh sestavin živalskega izvora;
- ne obravnava presne prehrane;
- in s tem ustvarja položaj, v katerem je lahko varovana vegetarijanska prehrana, medtem ko je veganska prehrana izključena in s tem diskriminirana.

To ni enakost. To je drugačna obravnava različnih svetovnonazorskih prepričanj.

Posebej nedopustno je, da je Zagovornik v aprilu 2026 veganizem izrecno navedel kot primer prepričanja, ki ga je treba obravnavati enako kot zdravstvene razloge, julija 2026 je vložil grobo pomanjkljivo ustavno zahtevo zaradi diskriminacije na področju prehrane, nato pa avgusta za etične vegane še javno objavil diskriminatorno stališče in njihovo izključitev označil kot »**dopustno izjemo od prepovedi diskriminacije«**.

Takšna ustavna zahteva je zato po mojem prepričanju **nesprejemljiva** in jo je treba zavrniti oziroma ustrezno spremeniti.

Ne pristajam na to, da se pod krinko varstva pred diskriminacijo ustvari sistem, ki v praksi ščiti možnost vegetarijanskega obroka, hkrati pa izključuje veganski obrok.

Prav tako ne pristajam na to, da bi se človekova svoboda vesti in svetovnonazorskega prepričanja omejevala na prehranske izbire, ki jih kot sprejemljive določi zdravstvena stroka.

O prehranski ustreznosti posameznega obroka se lahko javno razpravlja na podlagi javno dostopnih neodvisnih raziskav, dokazov in postopkov. O tem, **ali je posameznik zaradi svojega prepričanja upravičen do enakega varstva človekovih pravic**, pa ne sme odločati preferenca do vegetarijanske ali druge prehrane, finančna vzdržnost ali odločitev zdravniškega kolegija.

Zahteve

Zahtevam, da se pri nadaljnji obravnavi te ustavne zadeve izrecno upošteva:

1. **pravica do veganske prehrane**, torej prehrane brez vseh sestavin živalskega izvora;
2. **pravica do presne prehrane**, torej prehrane brez termično obdelanih sestavin;
3. **pravica do drugih prehranskih režimov, ki so neposredna posledica resnega svetovnonazorskega prepričanja**;
4. dejstvo, da **vegetarijanska prehrana ni ustrezno nadomestilo za vegansko prehrano**;

5. dejstvo, da **nobena druga prehrana ni ustrezno nadomestilo za presno prehrano**;
6. dejstvo, da **sklicevanje na mnenje zdravniške stroke samo po sebi ni dokaz zdravstvene neustreznosti strokovno načrtovane veganske, presne ali druge prehrane**;
7. in predvsem, da **ni dopustno z ustavno zahtevo, katere namen naj bi bil odpravljati diskriminacijo, hkrati vzpostaviti oziroma utrditi diskriminacijo veganov, presnojedov in drugih svetovnonazorskih skupin**.

Če je namen ustavne zahteve varstvo enakosti in svobode vesti, mora biti ta namen uresničen **za vse**, ne samo za tiste oblike prehrane, ki ostajajo združljive z mlekom, jajci in drugimi viri živalskega izvora.

Veganstvo ni vegetarijanstvo. Izključitev veganstva iz varstva pravic ni enakost.

Sklicevanje na zdravstveno stroko brez dokaza o neustreznosti strokovno načrtovanega veganskega obroka ni zadostna podlaga za tako hudo omejitev človekove svobode vesti.

Ni zgolj vprašanje otroške prehrane, temveč človekove pravice

Če je pravica do prehranske prilagoditve posledica človekove svobode vesti, vere oziroma drugega svetovnonazorskega prepričanja, potem ta pravica po svoji naravi ne more biti omejena samo na otroke v vrtcih in šolah.

Medtem ko odrasli v javnih ustanovah takšne pravice danes nimajo urejene, je to lahko argument, da problem ni zgolj v šolski prehrani, temveč v sistemski ureditvi države glede uresničevanja človekove svobode vesti in prepovedi diskriminacije pri zagotavljanju prehrane v vseh javnih ustanovah.

Pri tem mora biti ustavni standard oblikovan nevtralno in enako za vse nosilce človekovih pravic. Ne sme se ga oblikovati tako, da bi bila za posamezno svetovnonazorsko prepričanje kot »prilagoditev« priznana le vegetarijanska prehrana, medtem ko bi bila izključena veganska, presna ali druga prehrana, ki jo posameznik dejansko potrebuje za uresničevanje svojega prepričanja.

Pravica ni pravica do vegetarijanskega nadomestnega obroka. Pravica je pravica posameznika, da njegovo resno svetovnonazorsko prepričanje pri javno zagotovljeni prehrani ni diskriminirano.

Zato mora biti morebitna ustavna ureditev zasnovana na splošnem načelu človekovih pravic, ne na vnaprej določeni prehranski rešitvi. Konkretna prehranska rešitev mora ustrezati konkretnemu prepričanju posameznika. **Za vegana to pomeni vegansko prehrano; vegetarijanski obrok z mlekom in jajci takšne pravice ne uresničuje.**

Enako velja za druge resne svetovnonazorske prehranske režime. Država ne sme določiti, da je določena prehranska oblika »pravilna« in jo nato ponuditi kot univerzalno rešitev za vsa drugačna prepričanja.

Sistemski vidik

Če je temelj zahtevane pravice človekova svoboda vesti oziroma drugega svetovnonazorskega prepričanja, potem problem po svoji naravi ni omejen samo na otroke v šolah.

Dejstvo, da se je konkretna ustavna zahteva pojavila na področju šolske prehrane, ne spremeni dejstva, da gre za vprašanje **uresničevanja temeljne človekove pravice**.

Medtem, ko odrasli v drugih javnih ustanovah takšne pravice nimajo urejene, to dodatno kaže na morebitni širši sistemski problem ureditve države. Zato se ustavni standard ne bi smel oblikovati kot posebna pravica otrok do določene prehranske oblike, temveč kot splošen standard varstva človekove svobode vesti in prepovedi diskriminacije.

Pri tem je bistveno, da se pod oznako prehranske »prilagoditve« ne uvede rešitev, ki bi v praksi pomenila samo vegetarijanski obrok z mlekom in jajci. **Takšna rešitev že zgolj v primeru vegana ni enakovredna prilagoditev.** Neustreznost prehranskih sistemov mora biti dokazana z javno dostopnimi mednarodno podprtimi dokazi in postopki dokazovanja. Morebitna izključitev na podlagi dokazov, mora biti poleg tega sorazmerna in ne sme temeljiti na razlikah.

Končni protest

Zato ta ugovor vlagam kot **odločen protest proti vsebini sedanje ustavne zahteve** in proti vsakršni ureditvi, ki bi zavarovala vegetarijansko prehrano, hkrati pa diskriminirala vegansko, presno ali drugo prehrano, ki izhaja iz resnega svetovnonazorskega prepričanja.

Ta protestni ugovor se hkrati pošilja:

- **Ustavnemu sodišču Republike Slovenije**, kot protestna vloga v zvezi z že začetim postopkom;
- **Zagovorniku načela enakosti**, kot protest proti vsebini njegove zahteve;
- **Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije**, kot opozorilo na širši sistemski vidik varstva človekovih pravic pri javno zagotovljeni prehrani.

Ne gre za zahtevo po dodatnih pojasnilih ali za poziv k razčiščevanju. Gre za **jasen protest proti vsebini ustavne zahteve in proti nevarnosti, da bi bila pod videzom odpravljanja diskriminacije vzpostavljena nova diskriminacija**.

Damijan PETERNELJ